

ב"ה

פרשת דברים - חזון

מזמור לאסף... באו גוים בנחלתך

תהילים עט, א

שמחה בתשעה באב ?

בנוגע למנהג דאמירת "נחם" בתשעה באב - אינו מובן : מדוע נקבעה זמן דאמירת "נחם" ליום תשעה באב בתפלת המנחה, ולא בהתחלת היום או בליל תשעה באב?, ולכאורה - אדרבה : עיקר חורבן בית המקדש התחיל בתשעה באב לעת ערב, כדאיתא בגמרא^[1] "תשיעי סמוך לחשיכה הציתו בו את האור" [ולכן יש קא סלקא דעתך, בגמרא שהיו צריכים לקבוע את הצום "בעשירי, מפני שרובו של היכל בו נשרף"], ואם כן, היתכן שדוקא בזמן המנחה ("סמוך לחשיכה") אומרים "נחם"!?!

ומבואר בזה בשער הכוונות^[2] דבר פלא, וביחד עם זה - דבר נפלא, ש"בראותם שהציתו אש בהיכל לעת ערב . . . אז אמרו מזמור, ושמחו שמחה גדולה"!

ומתי אירע הדבר - לא בשנה שלאחרי זה, אלא בה בשעה שראו ש"הציתו בו את האור", היינו, שכאשר היה תוקף החורבן בתכלית - לא בתשעת הימים שמראש חודש אב ואילך, ולא בכל שלושת השבועות, ולא בעשירי בטבת שאז "ותבוא העיר במצור"^[3] (שכתוצאה מזה היה חורבן ושריפת בית המקדש בתשעה באב), אלא "בראותם שהציתו אש בהיכל" - דוקא "אז אמרו מזמור ושמחו שמחה גדולה"!!

...מבואר הדבר בשער הכוונות וזה לשונו: "אבל הענין יובן במה שדרשו בגמרא^[4] על פסוק^[5] מזמור לאסף אלקים באו גוים כו', והקשו מזמור, קינה מבעי ליה!! ותירצו כי בתחילה התחילו האויבים להרוג את בני ישראל, ואז חשבו ישראל שלא תהיה תקומה למפלתם. ויכלו חס ושלום בחרב האויבים. ובראותם שהציתו אש בהיכל לעת ערב שהוא זמן המנחה, אז אמרו מזמור ושמחו שמחה גדולה וקיבלו נחמה, כי אם חס ושלום לא היה משליך הקב"ה חמתו על העצים ועל האבנים, לא היתה תקומה לשונאי ישראל, וכמו שאמרו רבותנו זכרונם לברכה כִּלְה את חמתו ויצת אש בציון כו".

כלומר: ב"שריפת בית אלקינו" נתגלה גודל חיבתן של ישראל אצל הקב"ה, שאפילו כאשר נמצאים בתכלית הירידה למטה מטה ביותר, עד למצב ש"מפני חטאינו" אין ברירה, כביכול, אלא לשרוף את בית המקדש, רחמנא ליצלן - הנה גם אז לא פוגע הדבר במציאותם של בני ישראל, מפני גודל חיבתן של ישראל אצל הקב"ה, ולכן, גם כאשר בית-דין של מעלה פוסק שצריך להיות ענין של חימה כו' - מתבטא הדבר בנוגע ל"עצים ואבנים" בלבד, "כִּלְה חמתו על העצים ועל האבנים", ואילו בנוגע לבני ישראל עצמם - "הִצִּי פְּלִים והם אינם פְּלִים"^[6], היינו, שמציאותם של בני ישראל היא בקיום נצחי, לעד ולעולמי עולמים.

וכאמור - ענין זה נתגלה בעת שהציתו את האור בבית המקדש, "שריפת בית אלקינו", שכן, עד אז לא היתה הירידה למטה מטה בתכלית, ובמילא לא היו יכולים לדעת כיצד יהיה המצב באם תהיה חס ושלום ירידה גדולה יותר: אמנם, כאשר היתה הירידה למטה מטה בתכלית, שהיה צורך לכלות ולשרוף את בית המקדש רחמנא ליצלן - או אז נתגלה האהבה העצמית דהקב"ה לכנסת ישראל, שגם כאשר נמצאים בתכלית הירידה, מכל מקום, מציאותם קיימת לעד ולעולמי עולמים, מפני גודל חיבתן אצל הקב"ה.

וענין זה מודגש גם בדברי הגמרא^[7] ש"בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובין המעורין זה בזה", היינו, שבעת החורבן היה מעמד ומצב הכרובים "כמער איש ולויות"^[8]. . . כאיש המעורה בלוויה

שלו", שזה מורה על הקירוב והאחדות (דהקב"ה וכנסת ישראל) בתכלית, עד למעמד ומצב ד"והיו לבשר אחד"^[9].

...כלומר: בחיצוניות ובגילוי - ענינים אלו (שריפת בית אלקינו וסילוקן של צדיקים) הם בלתי-רצוי, אבל מצד אמיתית ופנימיות הענינים, הרי הכוונה בזה היא - כדי לבוא לעילוי גדול יותר, באופן דאתהפכא חשוכא לנהורא, היינו, שגם החושך עצמו יאיר, על דרך מה שכתוב^[10] "ולילה כיום יאיר". ועד כדי כך - שלעתיד לבוא יאמרו "אודך ה' כי אנפת בי"^[11]. ובלשון הרמב"ם בסיום וחותם הלכות תעניות: "כל הצומות האלו עתידים ליבטל לימות המשיח, ולא עוד אלא שהם עתידים להיות ימים טובים וימי ששון ושמחה", באופן נעלה יותר מהימים טובים דזמן הזה, שהרי הגילויים דלעתיד לבוא (כאשר יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה ולמועדים טובים) הם באין ערוך מהגילויים דימים טובים שבזמן הזה, ועד כדי כך, שכל המועדים בטלים לעתיד לבוא^[12], מפני שגילויים אלו יהיו באופן ד"שרגא בטיהרא"^[13] ביחס לגילויים דלעתיד לבוא^[14].

ש"פ עקב כ"ף מנחם אב תשד"מ
(תורת מנחם עמוד 2391)

- [1] תענית כט, ב.
- [2] במקומו (ענין תשעה באב).
- [3] מ"ב כה, ב. ירמיה נב, ה. וראה רמב"ם הל' תעניות ה, ב.
- [4] איכ"ר פ"ד, יד. מדרש תהלים עה"פ. יל"ש תהלים רמז תתכד. וראה פרש"י ד"ה איסתייעא - קידושין לא, ב.
- [5] תהלים עט, א.
- [6] סוטה ט, א. חנחומא נצבים א. הובא בפרש"י עה"ת האזינו לב, כג.
- [7] יומא נד, ב.
- [8] מ"א ז, לו.
- [9] בראשית ב, כד.
- [10] תהלים קלט, יב.
- [11] ישעיה יב, א.
- [12] מדרש משלי ט, ב. יל"ש משלי רמז תתקמד.
- [13] ל' חז"ל - שבת סג, א. חולין ס, ב.
- [14] תו"א מג"א צר, ד. קיט, ב. מאמרי אדה"ז - הנחות הר"פ ע' קכה. ובארוכה - ד"ה להבין מארז"ל כל המועדים - תשט"ז. וראה שיחת ליל ט"ו באב ש.ז. ס"ה. וש"נ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה